

ANTI-PESTPROTOCOL
Vestiging Develsingel
2022-2023

DEVELSTEINCOLLEGE

Inhoudsopgave:	Pagina
Voorwoord.....	2
Uitgangspunten	2
1.Pesten:	
1.1 Wat is pesten.....	3
1.2 Vormen van pesten.....	3
2.De betrokkenen:	
2.1 Het slachtoffer	4
2.2 De Pester.....	5
2.3 De omstanders.....	5
3.Aanpak en maatregelen:	
3.1 De vijf-sporen aanpak.....	6
3.2 Preventieve maatregelen.....	7
3.3 Richtlijnen voor het gesprek met de gepeste leerling.....	7
3.4 Richtlijnen voor het gesprek met de pester.....	8
3.5 Herstelgesprek.....	8
3.6 Maatregelen bij herhaling.....	8
3.7 Stappenplan school.....	9
3.8 Stappenplan leerling.....	10
3.9 Stappenplan ouders.....	10
4.Aanvullende informatie:	
4.1 Procedure, gevolgen en maatregelen.....	11
4.2 Signalen van pestgedrag in de klas.....	11
4.3 Meer informatie over pesten en herstelrecht.....	12
Bijlagen:	
Bijlage 1. Leerlingenposter pesten.....	13
Bijlage 2. De escalatieladder.....	14
Bijlage 3. Voorbeeld Stappenplan School (politie.nl).....	15

Voorwoord

Binnen het DevelsteinCollege is het van groot belang een zo veilig mogelijk schoolklimaat voor iedereen te creëren. De visie van het DevelsteinCollege is:

Binnen onze school word je wie je bent door aandacht, waardering en acceptatie. Dit doen we door samen te leren met vertrouwen in onszelf en in elkaar.

Bij pestgedrag wordt dit vertrouwen op enige wijze geschaad. Om dit te voorkomen, of indien nodig dit vertrouwen weer te herstellen is dit protocol opgesteld. In dit protocol staat omschreven hoe pestgedrag voorkomen kan worden en volgens welke richtlijnen er gehandeld kan worden bij geconstateerd pestgedrag. Het aanpakken van dit gedrag valt of staat bij de signalering en/of melding hiervan. Na een melding kunnen de stappen worden gevolgd die in dit protocol staan omschreven. In dit protocol is vastgelegd dat pestgedrag binnen het DevelsteinCollege niet wordt geaccepteerd en volgens een eenduidige handelwijze wordt aangepakt.

De acties die wij als school kunnen ondernemen, zijn niet statisch. Zoals alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook de aanpak van pestgedrag zich verder ontwikkelen. Indien nodig zal dit protocol aangepast worden.

Uitgangspunten

Een anti-pestprotocol kan alleen functioneren indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen; leerlingen, ouders/verzorgers, docenten en onderwijsondersteunend personeel. Zij dragen uit dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rondom pesten aan te pakken.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten, onderwijsondersteunend personeel of ouders/verzorgers signaleren pestgedrag en nemen vervolgens duidelijk stelling tegen dit gedrag.
4. Het DevelsteinCollege zorgt er voor dat schoolleiding, mentoren, docenten en onderwijsondersteunend personeel voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en de aanpak van pesten in het bijzonder. Het DevelsteinCollege werkt aan een sterk beleid rondom pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is. Dit wordt gecoördineerd door de anti-pestcoördinator.
5. Een oplossing wordt altijd eerst binnen de school gezocht in samenwerking met ouders/verzorgers.

1. Pesten

1.1 Wat is pesten?

Onder pestgedrag wordt verstaan dat dezelfde leerling regelmatig en systematisch onprettig benaderd, bedreigd en/of geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Pestgedrag kan tot uiting komen in fysieke beschadiging: slaan, laten struikelen, besmeuren, eigendommen vernielen of wegnemen. Daarnaast is veel pestgedrag van psychische aard: schelden, discrimineren, kwaadspreken naar anderen, negeren of onecht complimenteren.

Pesten is iets anders dan plagen. Bij plagen is er sprake van gelijkwaardigheid, wederkerigheid en van respect voor elkaar. Beide partijen beleven er plezier aan. Bij pesten is er machtsongelijkheid; er is sprake van een dader en een slachtoffer. De dader richt moedwillig schade aan bij het slachtoffer. Ogenschijnlijk beleeft de dader er plezier aan om het slachtoffer pijn te doen, maar in wezen is de dader net zozeer slachtoffer van zijn eigen gedrag.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen immers alle leerlingen slachtoffer worden. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben de taak (samen met de ouders/verzorgers en de leerlingen zelf) het pesten zoveel mogelijk tegen te gaan. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

1.2 Vormen van pesten

Er zijn verschillende vormen waarop pesten tot uiting komt:

- Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, appjes schrijven
- Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken
- Achtervolgen: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten
- Uitsluiting: doodzwijgen en negeren bij groepsopdrachten
- Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen klieren op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen
- Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.
- Digitaal pesten: dit kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Doordat jongeren veel gebruik maken van social media kan deze manier van pesten heel ingrijpend zijn. Digitaal pesten is minder zichtbaar voor medewerkers en ouders/verzorgers en daardoor veel lastiger tegen te gaan. School is niet verantwoordelijk voor pestgedrag dat buiten schooltijd plaats vindt.

2. De betrokkenen

2.1 Het slachtoffer

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters daar de kans voor krijgen, dus in onveilige situaties. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Hier kunnen diverse redenen voor zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders/verzorgers met de school/pester gaan praten en dat het pesten dan verergerd
- Het probleem lijkt onoplosbaar
- Het idee dat de leerling niet mag klikken

Signaleren is bij pestgedrag van groot belang, signalen kunnen zijn:

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet buiten willen spelen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

Slachtoffers van pesten hebben ondersteuning nodig. Ze moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Een duidelijke aanpak van pesten in de school is belangrijk voor het slachtoffer om het gevoel te hebben 'gezien en gehoord' te worden. Daarnaast hebben slachtoffers ondersteuning nodig om een positief zelfbeeld op te bouwen.

Ouders/verzorgers kunnen voor buitenschools advies terecht bij:

- consulent leerplicht en jeugdarts verbonden aan de school (als pesten leidt tot verzuim of lichamelijke klachten)
- de kinderombudsman: <https://www.dekinderombudsman.nl>
- de vertrouwensinspectie: 0900-11131113

Zie voor verdere informatie 4.3

2.2 De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

Naast het slachtoffer heeft ook de pester ondersteuning nodig. Aan de ene kant moet zijn gedrag worden gestopt; aan de andere kant heeft de pester het nodig dat hij –als mens– wordt gerespecteerd. Wanneer dit laatste ontbreekt, ervaart de pester de veroordeling van zijn gedrag als een veroordeling van zichzelf als persoon en ontstaat er een nieuwe bron van frustratie.

2.3 De omstanders

De grootste groep in een klas waar wordt gepest, is de groep omstanders. Sommigen gedragen zich als meelopers, anderen houden meer afstand, maar allemaal hebben ze weet van het pesten. Een belangrijkste zorg van de omstanders is dat ze niet zelf het slachtoffer worden. Onbewust zijn ze vaak opgelucht dat er een slachtoffer is; dat zorgt er voor dat zij zelf geen slachtoffer worden. Daarnaast zijn ze soms (op afstand) begaan met het lot van het slachtoffer, maar voelen ze zich onmachtig om dit te uiten en het pesten te stoppen. De omstanders zijn belangrijk voor de pesters. Zij pesten om aanzien te verwerven en hebben de omstanders hiervoor nodig. Slachtoffers voelen zich meestal door de omstanders in de steek gelaten en voelen zich daarmee net zozeer slachtoffer van de omstanders als van de dader. Het is een valkuil om de omstanders niet bij het pestprobleem te betrekken. Ook zij hebben namelijk een verantwoordelijkheid. Alleen al door het te weten en er niets van te zeggen, geven zij pesters een vrijbrief om met hun gedrag door te gaan. Door de omstanders erin te betrekken, vergroot men de kans dat het pesten stopt.

3. Aanpak en maatregelen

3.1 De vijf sporen aanpak

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Het anti-pestprotocol vormt de verklaring van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze kunnen aanpakken, waarbij het beoogde resultaat 'herstel' is. Wij werken volgens de 'vijf sporen aanpak'.

1. Steun kunnen bieden aan de leerling die gepest wordt:
  - Er achter proberen te komen of en hoe erg de leerling gepest wordt en het probleem serieus nemen.
  - Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen.
  - De leerling kunnen steunen bij het werken aan oplossingen.
  - Zo nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining.

2. Steun kunnen bieden aan de leerling die zelf pest:
  - Met de leerling bespreken wat pesten voor een ander betekent.
  - Met de leerling bespreken hoe het pestgedrag is om te bouwen naar het onderhouden van positieve relaties met anderen.
  - Zo nodig ervoor zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

3. De meelopers/omstanders kunnen betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:
  - Met deze leerlingen praten over pesten en hun eigen rol daarbij.
  - Met hen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
  - Samen werken aan oplossingen, waarbij de leerlingen zelf een actieve rol spelen.

4. De ouders/verzorgers kunnen steunen:
  - Ouders serieus nemen die zich zorgen maken over pesten.
  - Informatie en advies kunnen geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
  - In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem kunnen aanpakken. Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.
  - Het DevelsteinCollege kan niet verantwoordelijk zijn voor pestgedrag dat buiten schooltijd plaats vindt.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee dat hun kind ook aan zichzelf zou kunnen en/of moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter wil een gepest kind zich niet alleen veilig voelen op school, maar ook geaccepteerd worden, zich prettig en zelfverzekerd voelen. Daar kan begeleiding of training aan bijdragen.

5. Steun voor het personeel:
  - De schoolleiding, mentoren en docenten krijgen informatie over pesten als algemeen verschijnsel en over het aanpakken van pesten in de eigen klas en school.

Dit ter bevordering van een algemeen beleid van de school rond veiligheid en pesten waar de hele school bij betrokken is.

Het DevelsteinCollege kan ten aller tijde externe hulp inroepen bij het aanpakken van pesten.

3.2 Preventieve maatregelen

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor het anti-pestprotocol in de klas. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden, dat dit niet als klikken moet worden beschouwd maar als het bieden of vragen van hulp. Met de leerlingen kan een anti-pestcontract worden opgesteld.

1. In de onderbouw wordt aandacht besteed aan pesten in de mentorlessen. In de bovenbouw komt dit aan bod voornamelijk binnen de maatschappelijk gerichte lessen.
2. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij in een groepsgesprek expliciet aandacht aan pestgedrag. Hierbij wordt de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
3. Van de groepsgesprekken rondom pesten worden aantekeningen gemaakt. Deze worden opgeslagen in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

3.3 Richtlijnen gesprek gepeste leerling

Controle van feiten:

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester? Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.

3.4 Richtlijnen gesprek pester

Het doel van dit gesprek is:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt (zie 4.1 Procedure Gevolgen en Maatregelen)

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is: probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Biedt zo nodig hulp aan van de anti-pestcoördinator (APC) of schoolmaatschappelijk werkster (SMW).

Het pestgedrag moet stoppen, wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt. (stappenplan).

3.5 Herstelgesprek

Bovenstaande gesprekken zijn erop gericht om het gedrag en niet de persoon aan te pakken. Het gevoel van eigenwaarde is essentieel in het leven. Om herhaling en evt. escalatie te voorkomen is het belangrijk om zo snel mogelijk een herstelgesprek te laten plaatsvinden, waarbij alle betrokkenen de kans krijgen om op gelijke voet te staan. Respect (voor jezelf en voor anderen) en eigenwaarde zijn de pijlers van een veilige omgeving (zie 4: Aanvullende Informatie). Het doel van het herstelgesprek om is deze pijlers te waarborgen en is dus essentieel voor de veiligheid van alle betrokkenen en indirect voor een veilige schoolcultuur.

3.6 Maatregelen bij herhaling

Pesten – in welke vorm dan ook - is één van de vormen van grensoverschrijdend gedrag en moet als zodanig worden gezien. (Straf)maatregelen zijn onderdeel van het signaal dat dit gedrag niet wordt getolereerd (Voor deze maatregelen, zie bijlage 2, de sanctieladder bij grensoverschrijdend gedrag en verder Leerlingenstatuut, onderdelen D en I). Dit gedrag is in strijd met de regels van onze school.

3.7 Stappenplan voor schoolschool

Indien een medewerker pestgedrag signaleert of een melding van leerling of ouders ontvangt gaat het volgende stappenplan in:

Signalering:

- pesten wordt gesignaleerd
- de mentor wordt geïnformeerd

Gesprek:

- de mentor voert gesprekken met slachtoffer en pester (zie richtlijnen)
- de mentor voert een gesprek met de klas.
- de mentor informeert de teamleider en de anti-pest coördinator (APC)
- herstelgesprek vindt plaats.

Ouders informeren:

- de mentor licht de ouders/verzorgers van de pester en het slachtoffer in

Bij herhaling:

- de mentor informeert de zoco, APC en teamleider
- Teamleider voert gesprek met mentor, slachtoffer en pester en benoemt vervolgstappen (zie Procedure. Gevolg en Maatregelen)
- de mentor noteert de gemaakte afspraken en inhoud van de gesprekken in SOM

Ondersteuning:

- de mentor, zoco en APC bespreken met slachtoffer en ouders/verzorgers de mogelijkheden voor ondersteuning (training, hulp buiten school)
- de mentor, zoco en APC bespreken met pester en ouders/verzorgers de mogelijkheden voor ondersteuning (training, hulp buiten school)

3.8 Stappenplan voor leerlingen

Wat kun je doen als jij zelf of een medeleerling wordt gepest?

Vertel het op school aan je mentor. De mentor kan hierover in gesprek gaan met de betrokken leerlingen/klas en meldt dit aan de anti-pestcoördinator. Als je dit lastig vindt kun je het ook aan de teamleider of vertrouwenspersoon vertellen.

Vertel het thuis aan je ouders/verzorgers. Het is belangrijk dat men thuis ook weet wat er aan de hand is en hoe jij je daarbij voelt. Het kan jou helpen om er over te praten en samen naar een oplossing te zoeken.

3.9 Stappenplan voor ouders

Ouders ontdekken dat hun kind op school gepest wordt of zelf pest

- ga in gesprek met uw kind: wie, wat, wanneer, hoe?
-neem contact op met de mentor van uw kind op school. Neem het serieus en begrijp dat het kind niet altijd alles wil vertellen.
School raadt aan geen direct contact op te nemen met (ouders van) andere betrokkenen

Mentor pakt dit op volgens het protocol binnen school.

Ouders horen van de mentor dat hun kind op school gepest is of zelf pest

- ga in gesprek met uw kind: wie, wat, wanneer, hoe? Neem het serieus en begrijp dat het kind niet altijd alles wil vertellen.
School raadt aan geen direct contact op te nemen met (ouders van) andere betrokkenen.

Mentor pakt dit op volgens het protocol binnen school.

N.B. Wanneer het pesten zich buiten de school afspeelt kan er m.b.t. strafrechtelijke zaken niet namens school worden gehandeld. Ouders worden geadviseerd om de mentor op de hoogte te stellen i.v.m. het welbevinden van hun kind. Voor meer informatie zie 4.3

4.AANVULLENDE INFORMATIE

4.1 Procedure, Gevolgen en Maatregelen

De mentor noteert in SOM van iedere stap in het stappenplan de inhoud van de gesprekken en de gemaakte afspraken. Indien herhaling plaatsvindt zal de teamleider geïnformeerd worden en kan mogelijk worden overgegaan tot schorsing van de pester van 1 dag. Indien herhaling dan nog plaats vindt kan een schorsing van meerdere dagen worden opgelegd, wat uiteindelijk mogelijke verwijdering van school tot gevolg kan hebben. Voor verdere informatie zie: (sociale)Veiligheidsplan, protocol Social Media, Leerlingenstatuut, te vinden op het webportaal van het DevelsteinCollege.

4.2 Signaleren van pestgedrag in de klas (voor schoolpersoneel)

In de klassensituatie zijn er signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Hieronder volgen enkele veel voorkomende voorbeelden:

- Volstrekt doodzwijgen
- Isoleren
- Psychisch, fysiek of seksueel mishandelen
- Een kring vormen of insluiten in de klas, op de gang of op het schoolplein
- Buiten opwachten, slaan of schoppen
- Op weg van en naar school achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Als slaaf behandelen, 'klusjes' laten uitvoeren
- Nooit de echte naam van het slachtoffer gebruiken, maar een bijnaam
- Voortdurend zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Opdracht geven huiswerk te maken of gemaakte huiswerk 'lenen'
- Bezittingen afpakken of stukmaken
- Cadeaus eisen of geld afpersen
- Jennen
- Het slachtoffer voortdurend de schuld van iets geven
- Steeds het slachtoffer uitschelden of ertegen gaan schreeuwen
- Opmerkingen maken over kleding of uiterlijk
- Beledigen
- Briefjes doorgeven
- Kettingbrief schrijven
- Foto's maken in de klas, tijdens schoolactiviteiten of tijdens de pauze
- Berichten van het slachtoffer digitaal verspreiden of op social media plaatsen
- Steeds (mobiel) opbellen

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid, men kan het zo gek niet bedenken of leerlingen hebben het bedacht en gedaan!

De leerkracht dient alert te zijn op de manier waarop de leerlingen met elkaar omgaan en duidelijk stelling te nemen wanneer bepaald gedrag de norm overschrijdt.

4.3 Meer informatie over pesten en herstelrecht

Voor ouders en docenten:

<https://www.nji.nl/pesten>

<https://mindkorrelatie.nl/onderwerpen/pesten>

<https://www.jmouders.nl/hoe-maak-je-je-kinderen-weerbaar/>

<https://www.sonneveltopleidingen.nl/artikel/pesten-de-kindercoach-weet-raad-8-tips-voor-ouders>

Alles over Pesten: Mieke van Stigt, 2014, ISBN 9789089532510.

Voor docenten:

<https://www.rigardus.nl/pdf/herstelrecht-in-het-onderwijs.pdf>

<https://www.cedinonderwijs.nl/artikel/herstelrecht-voor-een-positief-schoolklimaat/>

<https://www.stoppestenu.nl/pesten-aanpakken-binnen-de-school>

<https://www.leraar24.nl/50579/hoe-herken-je-pestgedrag-in-de-klas-en-hoe-pak-je-het-aan/>

(Handboek) Alles over Pesten: Jan Ruigrok, 2016, ISBN 97890795961216

(Handboek herstelrecht in het onderwijs)

In Plaats van Schorsen: Jan Ruigrok en Hans Oostrik 2007, ISBN 9789080855588

Bijlage 1. Leerlingposter Pesten

Pesten, ook niet als grap!

Geef je greuzen aan!

Word jij gepest?

Maak duidelijk aan de pester en helpers, dat je het niet fijn vindt.

Vertel het aan iemand die je vertrouwt!

Ook niet op social media!

Gaat het pesten door?

Maak opnieuw duidelijk aan de pester en helpers, dat je er last van hebt.

Meld het bij een docent of mentor. Zij pakken dit samen op met de teamleider en anti-pest coördinator

Ook niet als grap!

Zie jij pestgedrag?

Spreek (samen) de pester aan!

Help het slachtoffer en praat erover.

Laat het niet toe!

Gaat het pesten door?

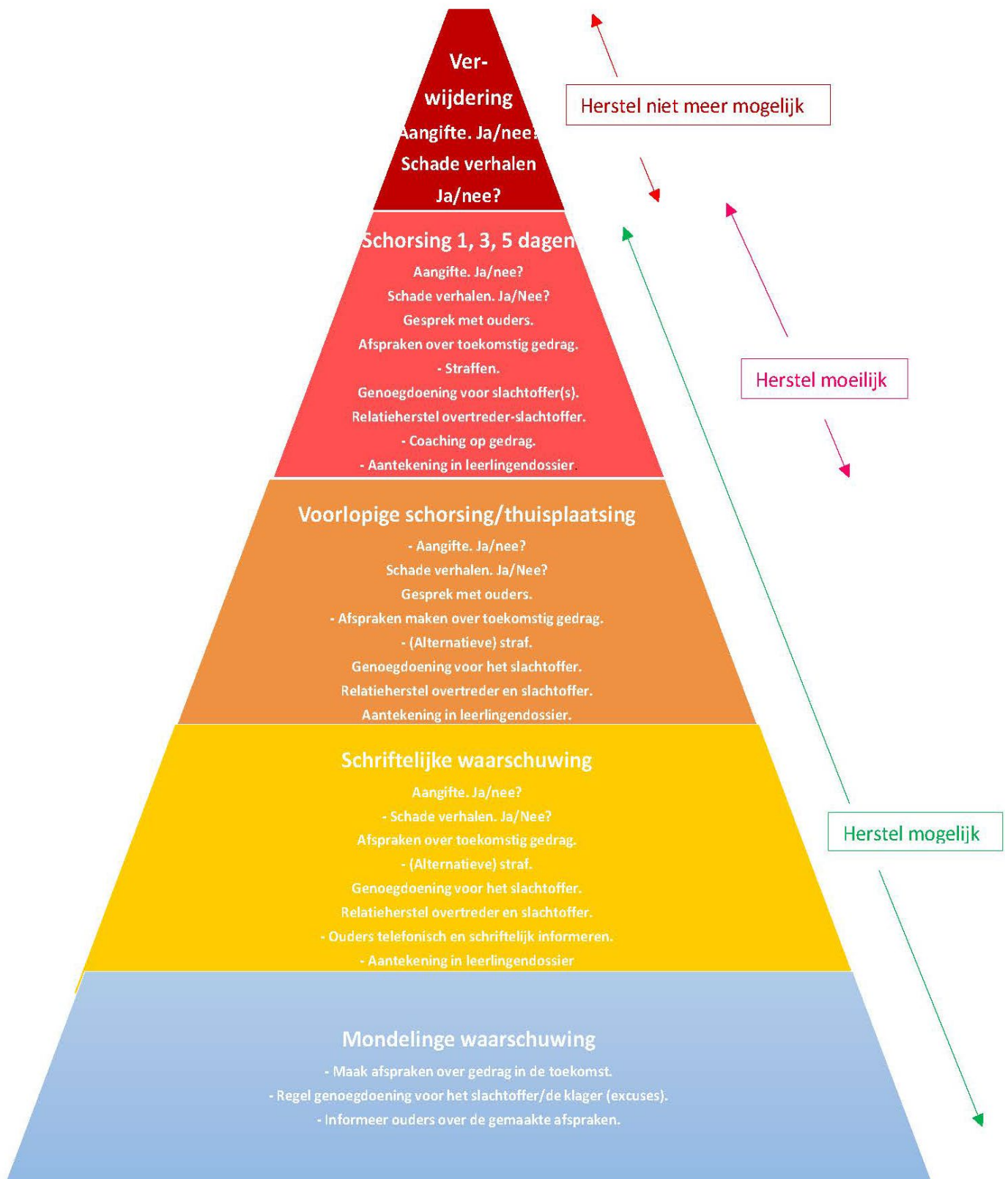
Meld het samen bij een docent of mentor.

Zij pakken dit samen op met de teamleider en anti-pest coördinator.

Wij zijn SAMEN verantwoordelijk voor ELKAAR op school!

Bijlage 2. De Sanctieladder bij Grensoverschrijdend gedrag

(Stichting school & Veiligheid)

Bijlage 3. Voorbeeld Stappenplan School

Afhankelijk van de situatie wordt door de school een keus gemaakt welke stap gezet wordt.
Een

situatie kan namelijk dermate ernstig zijn dat de school direct overgaat tot de
sanctionerende ronde en

/ of inschakelen van politie d.m.v. de vaste contactpersoon bij de politie, waarna gehandeld
zal worden

volgens de geldende prioritering van de politie.

De stappen die gemaakt kunnen worden zijn:

1. Inschatting van de situatie
2. Gesprek met leerling en medewerker van de school
3. Gesprek met ouders / verzorgers
4. Bespreking in het Zorg Advies Team
5. Doorverwijzing naar een hulpverleningsinstantie.
6. Inschakeling politie (advies, melding, aangifte)
7. Bedenktijd
8. Schorsing
9. Doorverwijzing
10. Verwijdering

**(van Voorbeeld Incidenten Handelingsprotocol Schoolveiligheid
Handelingsprotocol bij grensoverschrijdend gedrag, politie.nl)**